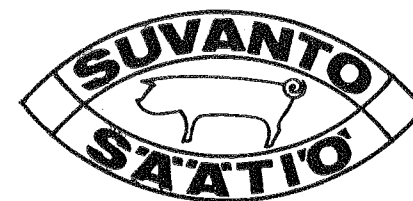


SUVANNON SEUTU



SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija



N:o 2 1977
MAALISKUU



Sakkolan Valkjärven ja Lupran kiertokoululaiset kuvasas v. 1925. Kuvan lähetti Hilda Pakarinen os. Ollikainen Heinävedeltä, hän on kuvassa edessä vasen käsi sylissä rippikouluun pyrkimässä. Toimittaja tunnistaa opettaja Ester Virkin takarivistä.



Hän antaa kaikki sinun syntisi anteeksi ja parantaa kaikki sinun sairautesi.

Niin Herra, kuinka usein huo-
kaan Sinun Suurenparantajan sie-
luni, ruumiini ja henkeni puoles-
ta. Aina olen kuin heikkolapsi jo-
ka opettelee kävelemään ominja-
loin, kompastellen, lankeillen ja
alituisen satuttaen itsensä pa-
hoinkin, veriin ja mustelmiin
saakka, maaten maassa. En tah-
do nousta siitä enää. — Huudan
avuksi Sinua elämän ja kuoleman
Herra. — Oi Herra, ota henkeni
kirkkausmajoihisi. En jaksaa enää,
ruumiini ja on niin rikkirevitty,
ei ole parantajaa, ei auttajaa, el-
let Sinä Herra auta, ihmisapu on
turha ylhäisimmästä alhaisim-
paan saakka. Silloin ilmestyy
tuon Suuren parantajan Jeesuk-
sen, Vapahtajani käsi nostaa hei-
kon lapsensa maasta ylös ja lau-
suu: — Minun armoni ulottuu
taivasiin saakka, ole turvallisella
miehellä, minä se olen. Minun sal-
limattani ei tapahdu mitään. —
Silloin tuntuu parantava lääkitys
virtaavan olemukseeni, Herrani
sanan kirkkaus ja iankaikkinen
rakkaus valaisee köyhää vaelta-
jaa. Herra, minä tarvitsen joka
päivä Sinun hoitoasi ja rakkaut-
tasi, muuten menedyn.

Nyt rukous nousee huulilleni:
— Herra, valvo alati asioitani,
Sinun silmäsi aina näkee, ne ei-
vät väsy eikä sulkeudu. Sydän
saa huohtaa kiitollisuudesta. Ei
kukaan äiti osaa niin rakastaa
ainokaista lastaan kuin Sinä Her-
rani ja Vapahtajani, Kuninkaani
ja Tuomarini, joka tuomitset rak-
kaudella ja pelastuksen riemulla.

— Kiitä sieluni Herraa ja kaik-
ki mitä minussa on Hänen Pyhää
nimeänsä. — On se ihmeellistä
kuinka suuri voima ja valta on
Herran sanalla, se saa kuollee-
seen elämää, herättää henkiin,
saa jatkaa matkaa iloiten. Herra
johda pyhyiden tielle, kuoleta li-
han pyyteet, sillä sielumme ja
henkemme hinta on ylen kallis,
sitä ei osteta kullalla eikä hopeal-
la, vaan Sinun pyhällä kalliilla
verelläsi. Herra, kiinnitä minut
Sinun Veresi Armoon, että se olisi
siehulleni kuin Uuden Jerusalemin
riemullista soittoa, joka aina helä-
jää korvaini kuullen ja painuisi
Sydämeni syvyyksiin.

— Olkaa lujat ja olkoon teidän
sydämenne rohkeaa, te kaikki jot-
ka Herraa odotatte.

Rauha Lääreä

KEVÄT

Päivät valkenevat hymyilevät
aamuruskon värein punervin.
Taasen koittanut on uusi kevät
uusin lupauksin, tuomisin.

Hangen pinta silmiin häikäistyviä
valovirran voimakkaana tuo.
Ihmisaistit kyvyin rajoittuvien
ei voi ottaa mitä Luonto suo.

Kaihon kultasiipi sinne kantaa
missä uurtuu uoma Suvannon.
Vaikka kauan kuljin tätä rantaa,
siellä joka kevät aatos on.

Jäiden lähdon järven vapautuneen
joka kevät elän uudelleen.
Vesi välkkyväinen uuteen suveen
herää, niinkuin lapsi huomeneen.

Paljon sitä, jota joskus haimme
käsistämme valahtanut on.
Kevään ihmeen vielä kerran saim-
me,
kirkkauden, lämmön auringon!

Elsa Tuokko

PIENET ARKISET ASIAT, NIISTÄ PARHAAT MUISTOT KOOSTUVAT

Sain tarmonpuuskan ja hain
esille vanhoja Suvannon Seutuja.
Vuoden 1965 lehden kannessa oli
Santeri Ollikaisen kuva ja ilmoi-
tus hänen maallisen vaelluksensa
päättymisestä 5. 12. 1964. Kuinka
elävästi muistankaan tuon leppoi-
san ihmisen.

Muutin nuorikkona mieheni
Lauri Pelkisen kanssa osuuskau-
pan Ryhmän myymälää hoita-
maan. Osuuskaupan myymälä oli
lähellä Santeri Ollikaisen kotia ja
sieltä saimme maitotingin. En ol-
lut vielä taitava emäntä (enkä
sellaiseksi tullutkaan). — En sii-
hen aikaan osannut paistaa edes
leipää, joten saimme ostaa leivän
maitopaikasta. Se oli leipää se!
Isokokoinen, kypsä, tuoksuva ta-

vattoman maukas. En ole sen
koommin sellaista enää koskaan
saanut. Kyllä olen yrittänyt sa-
man reseptin mukaan itsekin
paistaa, mutta en ole vielä kukaan
onnistunut.

Santeri pistäytyi usein tarinoi-
massa Lassin kanssa ja me vuo-
rostamme joimme monet pulla-
kahvit Ollikaisella, tarmokkaan
emännän tarjoamina.

Se oli aikaa se, sillä kaikki Pe-
tjärven Ryhmän kylän asukkaat
olivat ystävällisiä meille ja par-
haita tuttaviamme täällä Kana-
dassakin on silloinen Ryhmän Ku-
rikan Helvi, joka siihen aikaan
oli pieni namusen ostaja. Ihmeel-
lisesti kohtalo meitä kuljettaa,
kun täällä kaukana taas yhteen

yhylimme. Helvillä on kaunis koti
100 mailia meiltä pohjoiseen,
Sandbury'ssä. Hän on vieraanva-
rainen aivankuin olivat ennen
vanhaan Ryhmän asukkaat. Pal-
jon olisi kerrottavaa pienistä ar-
kisista, mutta niin tarkkaan mie-
leen painuneista tapahtumista.
Kerran toi Kurikan isäntä harjuk-
sia, joita oli pyydystänyt Saarni-
aisten koskesta. "Voi lurjuksia,
kuin ovat makoisia", sanoi Lassi,
kun söimme niitä hiilillä paistet-
tuna.

Tahdon näin monien vuosien
kuluttua lausua kiitokseni niille
tarmokkaille ihmisille, jotka teki-
vät "Suvannon Seudun" mahdoli-
seksi. Parhaiten tunnen heistä
Helmi Uosukaisen. Hänen tarmo-
kas hahmonsa on elävästi edessä-
ni. Kansakouluaikana oli meillä
lapsilla tapana kerätä toisemme
talo talolta yhdeksi joukoksi kou-
lumatkalle. Ihmetellen katselin
ovensuusta Uosukaisen tuvan
aamutöpinää, kun koulukkaat va-
rustautuivat lähtemään. Helmi
luki kovalla äänellä läksyjään,
heiluttaen jalallaan nuorimman
kehtoa ja samalla antaen ohjeita
lähtijöille. Itse hän oli jo valmis
kouluun. Pitkä vaalea, paksu tuk-
ka oli siloiseksi kammattu ja tiu-
kasti letitetty. Hän oli jo silloin
iso tyttö meihin pienempiin ver-
rattuna ja koulun viimeisellä luo-
kalla.

Helmi on tehnyt suurenmoisen
elämäntyön, mutta mihin olisi-
kaan pystynyt, jos olisi ollut ti-
laisuutta jatkaa opintoja ja val-
mistua vaikkapa opettajaksi, eikä
jäää itseopiskelun varaan. Mut-
ta ei sitä silloin opiskelua niin tär-
keänä pidetty kuin nykyisin, ja
niin jäi Helmi kotitalonsa tur-

Suvanto-säätiön toimintaa

Suvanto-säätiön valtuuskunta
piti vuosikokouksensa 2. 3. 1977
Tampereella. Kokouksen avasi ja
puheenjohtajana toimi Eero Ku-
rikka. Käsiteltiin toimintakerto-
mus vuodelta 1976, joka hyväk-
syttiin. Hyväksyttiin säätiön ja
Suvannon Seutu-lehden tilit vuo-
delta 1976.

Valtuuskuntaa johtaa edelleen
Eero Kurikka ja varapuheenjoht-
taja on Uno Pulakka. Valtuus-
kuntaan valittiin jäseneksi Martti
Karonen ja varalle Aapo Repo.

Rovasti Joonas Laurila kutsut-
tiin hallituksen kunniajäseneksi.
Hallituksen puheenjohtaja on
edelleen Yrjö Raaska varapuheen-
johtaja Esko Kallonen. Jäsenet
Tauno Huuska, Helmi Uosukai-
nen ja Eino Koiranen. Varajäse-

net Anneli Kuisma, Eila Aro ja
Elli Pulakka.

Tilintarkastajiksi valittiin Meri
Männikkö, Terttu Nahkola ja
Kauko Virolainen. Varatilintar-
kastajat ovat Toivo Männikkö,
Ilmari Kuisma ja Jaakko Valko-
nen.

Edustajat Karjalan Liiton ko-
kouksissa Yrjö Raaska ja Eero
Kurikka.

Myönnettiin opintoavustuksia
65 hakijalle yhteensä 5300 mark-
kaa. Suvannon Seutua avustetaan
4000 markalla, Karjalan Liiton
jäsenmaksu 900 markkaa, sekä
yhteisöt yhteensä 750 markkaa.

Säätiön 30-vuotistilaisuus jätet-
tiin hallituksen harkintaan. Su-
vannon Seudun säätiön 30-vuotis-
numeroon kokoaa aineiston Uno
Pulakka.

Joulu Floridassa

Jenny ja Väinö Vanhasen vieraana

Vihdoinkin täyttyi, monien vuosien odotuksen jälkeen haave saada viettää vihreä joululämpimässä ja trooppisessa Floridassa. Elämys oli todeta joulukuusen lumisohjokelin hyisessä Seutulassa vaihtuvan samana päivänä suvisen lämpimään West Palm Beac'in "talveen", jota nimikettä sikäläiset vuodenaajan perusteella käyttivät, mutta joka meikäläisestä tuntui oudon sopimattomalta, kun ottaa huomioon, että lämpömittari päivisin jatkuvasti pysytteli yli 20 asteen C ja aurinko porotteli mel-

vaksi ja tueksi, sisariensa tarokkaaksi, ohjaavaksi isoksi sisokoksi. Monta hyvää neuvoa minäkin sain Helmiltä. Kiitos, kun opetit kunnolla pyykkiä pesemään!

Helmi toi henkistä ohjelmaa sahatyöläisten ruokatunnille lukien ääneen "Seitsemää veljestä" ym. Mikä virkistävä ja innoittava asia se olikaan raskaan työn raatajille.

Viimeksi tapasin Helmin Turussa, kun hän pistäytyi tervehtimässä meitä Angaistenkadun kodissa. Kaupungilla kävellessä pistäydymme Snackbaarissa herkuttelemassa muotiin tulleella pirtelöllä.

Ihmettelin silloin hänen varmaa, joustavaa käytöstään. Hänellä oli mielestäni maailman meno hallussa ja suunnasta täysi selvyys! Hänen tapaisiaan rohkeita ja viisaita henkilöitä saamme me maan hiljaiset kiittää elämän edistymisestä.

Ja jos Muistojen Sakkola-kirjan aikaansaaminen alkaa olla ylivoimainen, niin onhan meillä Suvan-

kein kohtisuoraan pään yläpuolelta.

Lentomatka sujui suuremmista kummelluksista Finairin DC 8:lla, tilaakin oli, vaikka oli toisiakin Atlantin ylittäjiä. New York'ista matkamme jatkui amerikkalaisella koneella, kun teimme matkan tavallisella reittilennoilla. Siellä törmäsimme sitten myöskin "kieli-muuriin" jo N.Y. kentällä. Hyvästä lentoyhtiön opastuksesta huolimatta koimme muutamia jännityksen hetkiä, kun "kielinen" kenttä-virkailija, joka loppujen lopuksi

non Seutu-lehti, jotka kertovat paljon, paljon tuleville sukupolville kotiseudun tavoista, ihmisistä ja heidän vaiheistaan. Varmasti kaikki lehdet ovat arkistoitu, niin niitähan voisi paina lisää ja sidottaa kirjaksi, niinkuin ennen vanhaan tehtiin Suomen Kuvalehdelle ym. aikakausjulkaisuille. Jäisihän silloin selattavaa ja tutkittavaa asiasta kiinnostuneille, jopa ilmoitukset ovat historiaa ja suurta tarmon osoitusta uusiin olosuhteisiin totutelleissa ja uuden elintilan muodostamisessa. Ja toivokaamme, että lehti elää edelleen sukupolvesta sukupolveen heimon siteenä.

Ja miksi ei eläisi, kun vaan edelleen saadaan yhtä päteviä toimittajia kuin olivat Aleksanteri Ollikainen ja Iivari Karpanmäki! Ja nykyisen Viljo Purontaan Suvannon Seutu on miellyttävä pikku julkaisu hyvällä paperilla, asiallinen ja paljon kertova. Toivokaamme Viljolle pitkää ja hyvää hallituskautta!

Kl Pelkinen

opasti huolella jatkolentomme, katosi paikalta lentolippumme mukanaan. Tällä jatkomatkan osalla koneen kaikki paikat olivat sitten varatut, osoituksena siitä, että lomanviettoon menijöitä oli runsaasti, olihan turistien määrä tilastojen mukaan Floridassa jo v. 1975 28 miljoonaa ja viime vuoden ennuste oli 30 miljoonaa. Floridan West Palm Beac'in lentokentältä alkoi sitten Jenny ja Väinö Vanhasen ystävällinen huolehtiminen meistä mitä moninaisimmilla tavalla, niiden ikimuistettavien 5 viikon aikana, jotka heidän kanssaan saimme heidän Lantan talvilomakodissaan vieraanaan viettää. Oleskelumme siellä oli niin rikassisältöistä ja monivaiheista, että siitä saisi ainekset vaikkapa kirjaksi, jos taitoa olisi. Minä tyydyn toteamaan vain joitakin mieleen painuneita, erikoisempia tapahtumia ja kokemuksia.

Ensimmäisenä totean runsaan tuttavapiirin, joiden tapaamiseen saimme matkallamme myös mahdollisuuden. Näitä olivat vakinaiset Floridan asukkaat: Ester ja Tauno Käppi, sekä Siiri ja Leevi Varvas, sitten talvilomalaiset:

Isännöisijän tehtävät, kirjanpidot, tilinpäätökset ym. huolella ja ammattitaidolla.

**ISÄNNOITSIJAIN
TALO- JA TILIHUOLTO**

Vilusen puistotie
33700 Tampere 70
Puh. 633 729

Vanhasten lisäksi, Sanelma ja Eero Myllymäki (Sanelma on os. Ruottunen Sakkolan Haparaaisista). Tapasimme myös Alfons Ukosen Lohijoelta ja Heikki Karttusen Noitermaasta ja tulimme tutuiksi heidän kanssaan.

Torontosta tulleiden monien joululomaa viettävien suomalaisien joukosta löytyi myöskin Luperan poika Aarre Vuotialinen perheineen.

Ystävien ja tuttavien ohella haimme kosketusta myös paikalliseen Suomalaiseen ev.lut. seurakuntaan, jonka yhteydessä saimme kokea innostunutta harrastusta ja hartautta sen moninaisissa toiminta muodoissa. Itsenäisyys- ja joulujuhlissa, jumalanpalveluksissa, viikkohartaustilaisuuksissa, rukouspiirissä, kuorolaulussa oli mieliinpainuvaa hartautta.

Vähän yritin avustaa minäkin jumalanpalveluksessa musiikin suorituksilla ja laulamalla kuorossa. Oli ilo todeta, kuinka sydämelisesti meidät otettiin vastaan jokaiseen tilaisuuteen, jopa niin, että kehoitettiin: — Jääkää tänne! Jopa seurakunnan pastorikin kehoitti: — Osta talo täältä ja jää meille urkuriksi! — Hän itse on toisen polven suomalaisia, erittäin sympaattinen persoona ja puhuu sujuvasti suomea. Hänen välitöntä ja leikillistä olemustaan kuvaa tapahtuma, kun paluumatkamme edellisenä iltana teimme lähtöä ja seurojen jälkeen tahdoin häntä valokuvaan, niin hän tokaisi: — Ketä sinä aijot sillä peloitella?

Pastorin rouva johtaa suomalaista kirkkokuoroa, joten molemmat puoliset ovat täysi painoisesi seurakuntatyössä mukana.

Ympäristön nähtävyyksiin olimme myös halulliset tutustumaan ja se olikin antoisaa, sekä mahdollista toteuttaa, kun Väinö oli aina altis autokuski, johon palvelupiiriin liitän myös Tauno Käpin

ja Eero Myllymäen. Niin olivat palvelevaisia, kuin olisivat vain meitä varten olleet olemassa! Tietysti miehet kuskeina ja "misik-sensä" tulkkeina, joten kaikki oli helppoa turistina olemisessa ja ostoksien teossa. Tauno K:n esittelyalaa olivat rakennukset ja sisustus, sekä valaisin- ja huonekalukaupat sekä tavaratalot. Valikoimat olivat mielikuvituksellisen laajat ja opastus asiantuntevaa. — Väinö Vanhasen alttiuteen ympäristön nähtävyyksiin tutustumisessa oli muistissamme jo aikaisemmalta Amerikan matkaltamme ja sama aulius autokuskina oli myös säilynyt, oli kysymys lyhyemmälle tahi pitemmälle matkalle lähtemisestä. Jenny ja Väinö Vanhasen opastuksella tutustuimme juuri valmistuneeseen nykyistokkaaseen Amerikan suomalaisten rakennuttamaan satapaikkaiseen vanhainkotiin, aina keittiöstä saunaan saakka.

Vanhainkodin johtaja on mies entisen Sortavalan puolesta.

Saimme nähdä appelsiini-, hedelmä- ja mansikkafarmit, sekä lukemattomat ostoskeskukset, aina Komosen (ent. Käkisalmeista) kello- ja kultasepänlilikettä myöten. Oli myös suomalainen leipäkauppa suomalaisine leipureineen.

Ainutkertaista oli elämys poimia mansikoita tammikuulla, kuin myöskin suuri haaveemme Key West'in matka joulukuulla. Se oli 16 tunnin kestoinen ja 700 kilometriä jatkunut matka, jolle oli valmistauduttava jopa omin eväin: Jennyn ja Eevan paistamat Karjalan piirakat ja kahvit mukana. Matka oli ihana, alkaen aamuhämärästä ja päättyi keskiyön tunteina. Ensin kuljimme Floridan niemekettä jonne oli vasta valmistunut loistavan hieno pohjois-etelä suuntainen highway 95 Key Largo'in ja sitten 200 km pitkin pengerryksiä ja siltoja joista pisin oli

11 km:ä, määränpäähän josta ei aurinkoa ja lämpöä puuttunut, ja jossa pitkällisiin nähtävyyksiin ja historiaan saimme tutustua puoleltoista tunnin kiertoaajelun aikana, pikku junaa muistutavalla kuluneuvolla.

Paluumatkan Väinö ohjasi Miamin kautta, joka on Floridan huomattavin turistikeskus. Täällä oli loistokas näky, kaupunki iltavalaistuksessaan ja määrättömiltä tuntuvine turistihotelleineen. Meissä herätti ihmettelyä erään kadun laitamille rakennetut porrastetut katsomot. Tähän saimme selityksen uuden vuoden aattona, jolloin Tv:ssä katselimme lähetystä samalta kadulta USA:n 200 v. juhluvuoden päätösparaatia. Tämä paraati oli loistoltaan ja mitasuhteiltaan sellainen, että se on mahdollista vain Amerikassa toteuttaa.

Jouluviikon nähtävyyksistä en malta olla mainitsematta Vanhasen lähistöllä Lantanassa olevasta joulupuistosta valtaisine joulukuusineen ja johon oli lavastettu Raamatun historian joulutapahtumat ja Amerikan historiaa aina avaruusasemiin saakka.

Kuusi oli n. 35-metrinen ja sii-

Jukka Niemi

Vesilahti

PAAMYMALAMME

ja

MYMALAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Sakkolan sotainvalidit vuosikokouksessaan Tampereella

Jälleen kerran olivat Sakkolan sotainvalidit, tuntien yhteenkuuluvaisuutta asioittensa hoidossa, runsain joukoin noudattaneet kut-sua saapua kerhonsa vuosikokoukseen. Paikalla oli veljiä ympäri Suomea, oli Jyväskylästä, Riihimäeltä, Ruovedeltä, Orivedeltä, Punkalaitumelta ja Tampereelta ympäristöineen. Tämä on kiitettävää aktiivisuutta ja näin tuleekin olla.

Vuosikokouksen avauksen suoritti kerhon puheenjohtaja Martti Karonen, palauttaen veljeyden sanoilla osanottajien mieliin ne tosiasiat, joita me sotainvalidit olemme joutuneet näkemään ja kokemaan.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Reino Volanen ja sihteeriksi Lauri Lamppu. Pöytäkirjan tarkastajiksi Viljo Purontaa ja Aarne Naskali.

Kokousasioiden jälkeen Suvanto-säätiön hallituksen puheenjohtaja Yrjö Raaska kertoi säätiön toiminnasta mielenkiintoisesti, ja alustus herätti keskustelua, sekä puheenvuoroja käytettiin asian tiimoilta runsaasti.

nä oli 1300 valopistettä ja koko puistossa niitä oli 3200 kpl. Kaiken piti olla näköjään Amerikan mit-tapuun mukaista. Näistä jokavuotisista joulupuiston kustannuksista vastaa eräs viikkolehti, jonka levikki kattaa koko Amerikan ja osin Euroopankin.

Keskeisin tehtävä, varsinkin minulla ja Väinöllä oli auringon palvonta Atlannin rannalla ja välillä uiden vaahtopäisiä tyrskyjä uhmaten, milloin se oli luvallista, saattoi nimittäin olla niinkin, että

Kokouksen puheenjohtaja kiitti alustuksen suorittajaa mielenkiintoisesta esityksestä.

Käsiteltiin vuoden 1977 toimitasuunnitelma, jonka pääasiana on ensi syksynä järjestettävä 35-vuotisjuhlat, juhlien järjestely vaatii jokaisen kerhon jäsenet osallistumista, että juhla tulisi ohjelmallista arvokas ja mielenkiintoinen.

Tähän asiaan palaamme myöhemmin enemmän.



Invalidikerhon jäseniä Roineen rannalla kesällä 1976.

uinti oli korkean aallokon vuoksi kielletty.

Pari miestä valvoi jatkuvasti, että kieltoa noudatettiin, samoin kuin uintia liian kauas merelle haikalavaaran vuoksi, haikalajien liikkeitä tarkkaili myös helikopteri partioimalla pitkin rannikko-aluetta.

Kaiken ajallisen hyvän ja ihanan kestolla on rajansa, niin myös meidänkin ikimuistoisien lomamme loppu läheni uhkaavasti. Oli sanottava hyvästit hiekkarannoille,

Tulo- ja menoarvio päätettiin edelleen hoitaa entiseen tapaan vapaaehtoisin avustuksin ja lahjoituksin ja tässäkin kokouksessa kerhon varat lisääntyivät muutamalla sadalla markalla kokouksen osanottajien lahjoituksista, joka kiitoksella mainitaan ja osoittakoon kerhon veljellistä toimintaa.

Uusi johtokunta sai seuraavan kokoonpanon: Puheenjohtaja Martti Karonen, varapuheenjohtaja Lauri Lamppu, sihteeri Reino Volanen, jäsenet Hannes Lemmetti, Aarne Naskali, Eemil Kekki, Martti Salmela, Viljo Purontaa,

Atlantin laineille, ystäväpiirille ja niille ihanille auringossa leikottelua varten tuoleille sekä sanoa: Näkemiin ystäville, kiitellen kaikesta osaksemme tulleesta ja meihin erikoisesti kohdistetusta ystävällisyydestä, jonka niin runsain mitoin koimme kaikkien taholta.

Kun tiedän, että tämä Suvannon Seutu-lehti tavoittaa ystävät "Lännelläkin", voinen toivoa palstatilaa muisteloille ja terveisille.

Antti Kuisma

Yksinäisyyden kuolleita ylistys

Yksinäisyys, ystäväni, tuttu vieras tuvassani: Riitoja et rakentele, loukkauksia levitä, syytöksiä sysäele.

Parannat entiset haavat, myrkkypistot liennyttelet, taistotanteret tasoitat sielunseinien sisältä.

Yksinäisyys, ystäväni, tuttu vieras tuvassani: Annat voimien viritä varalle tulevan päivän, uuden aamun askareihin, uuden taiston tuoksinnoihin.

Ei ole elo inehmon kuin on venhe vetten päällä suojaassa tyvenen lahden, ilman virran viilletystä. Usein on elo inehmon, niinkuin venhe veistopuinen aaltojen ajelemana virrassa vilisevässä koskikossa kivisessä!

Elsa Tuokko

Eero Kurikka, Kauko Virolainen ja Aadolf Eräranta.

Tilintarkastajiksi valittiin Sulo ja Soini Patja.

Haluan kaikille sakkolalaisille sotainvalideille lähettää terveiset ja samalla muistuttaa kaikkia muistamaan ensi lokakuun aikana pidettävästä juhlapäivästämme.

Lauri Lamppu

KUOLLEITA

Matti Virolainen synt. 7.3. 1884 Miikkulaisissa, kuoli 29.11.1976 Kokemäen sairaalassa. Hän asui myös Sakkolassa ja oli Suvannon seudun tilaaja kuolemaansa saakka. Viimeinen kotipaikkansa Kokemäen Kauvatsankylä.

Amanda Tenkanen o.s. Loponen synt. 8.9.1900 Sakkolassa, kuoli 15.2.1977 Ruovedellä. Hänen kotikylänsä olivat Sakkolassa Karhola ja Riiska.

Maria Leppänen o.s. Nalli synt. Sakkolassa ja kuoli Vesilahden kunnallissairaalassa 1977 yli 80 vuotiaana. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Hovinkylä.

Tyyne Varpu Nihti o.s. Pitkänen synt. 10.11.1906 Sakkolassa, kuoli 21.2.1977 Punkalaitumella. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Ojaniemi.

Eero Kalervo Käppi, synt. 5.2. 1909 Sakkolassa, sai iäisyyskutsun 19.2.1977 kodissaan Riihimäellä. Hän oli kiviniemeläisiä, jossa toimi maanviljelijänä talvisotaan saakka. Hän otti osaa maanpuolustustyöhön ja kuului Kiviniemen nuorisoseuran johtokuntaan. Hän oli myös Kiviniemen Urheilijain parhaita urheilijoita. Mie-liharrastuksenaan oli laulu ja musiikki, kuuluen Kiviniemen Laulaajiin koko sen toiminta-ajan.

Sotien jälkeen hän oli eläke-vuosiinsa saakka Valtion rautatien palveluksessa. Hän kuului myös Riihimäen Mieslaulaajiin uudella kotiseudullaan.

Saima Katri Kurki, o.s. Hynnä, synt. 30.4.1911 Sakkolassa, kuoli 1.3.1977 Loimaan sairaalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Haparainen ja viimeinen kotipaikka Punkalaidun.

Viljo Pitkänen, synt. 14.4.1912 Sakkolassa, kuoli 19.2.1977 Tampereella.

Saara Adolfina Karvonen, synt. 12.9.1925 Sakkolassa, kuoli 22.2.1977 Kangasalla. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi ja viimeinen kotipaikkansa Lempäälän Moisio.

Uuno Heikkonen, synt. 1925 Sakkolan Petäjäjärvellä, kuoli työpaikallaan 1977. Viimeinen kotipaikkansa oli Vesilahden Mantere.

Iida Rusi, o.s. Turkinen, synt. 1895 Sakkolan Haparaisissa, kuoli 21.2.1977 Kotkan keskussairaalassa.

Vuosia täyttäneitä



80 VUOTTA täyttää 14.4.1977 emäntä Sanni Laamanen Pirkkalassa. Hän on syntynyt Suistamolla.

Marttatyö on ollut hänelle läheistä, hän on toiminut marttayhdistyksen puheenjohtajana Sakkolassa ja Pirkkalassa. Hän on kuulunut myös Sakkolan Jäntevän johtokuntaan.

Tarkastuskarjakkona hän toimi Sakkolassa on osallistunut myös Hämeen-Satakunnan piiriliiton toimin-

taan Pirkkalassa asuessaan. Hänellä on ollut myös seurakunnallisia luottamustoimia. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki.

75 VUOTTA täytti 28.2.1977 Helena Laulajainen, o.s. Susi, Viialassa. Hän on syntynyt Metsäpirtissä, mutta jo nuorena muutti Sakkolan Kiviniemeen ja avioitui Albert Laulajaisen kanssa. Helena Laulajainen on kuollut Kiviniemen Marttayhdistyksen johtokuntaan.

70 VUOTTA täytti 24.3.1977 mvj. Eino Laamanen Pirkkalassa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Sipilänmäki.

60 VUOTTA täyttää 22.4.1977 Alina Mamia, o.s. Leskinen, Lohjan Routiossa. Entinen kotipaikka oli Sakkolan Kiviniemi.

85 VUOTTA täytti 4.2.1977 Emilia Raaska Lempäälän Lipossa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.



75 VUOTTA täytti 7.1.1977 rakennusmestari August Kiuru Laurit-salassa. Hän on syntynyt Sakkolan Haitermaassa. Nimimerkki A K-u on hyvin tunnettu avustajamme, joka on kirjoittanut lehtemme lähes kaksikymmentä vuotta.

60 VUOTTA täyttää 13.5.1977 Elvi Hyvönen, o.s. Kukko, Rantasalmella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Valkjärvi.

KOKOUKSIA

Punkalaitumen Karjalaiset ry:n vuosikokous pidettiin 13.2.1977 Ukkosella Vanttilassa. Kokous aloitettiin Karjalaisten laululla, minkä jälkeen seuran puheenjohtaja Soini Patja avasi kokouksen ja lausui yhdistyksen jäsenet tervetulleeksi.

Kokous kunnioitti hetken hiljaisuudella edesmenneen perustajajäsenen, pitkäaikaisen puheenjohtajan ja kunniapuheenjohtajan Albert Nihdin muistoa, sillä hän sai iäisyyskutsun toimintavuoden aikana.

Kokouksessa johti puhetta Soini Patja ja sihteerinä oli Toivo Ukkonen. Esitetystä vuosikertomuksesta ilmeni, että kertomusvuoden aikana oli suurempia tapahtumia Sakkolan pitäjäjuhlat, jotka pidettiin kesällä Punkalaitumella.

Vuosikertomus ja tilit hyväksyttiin. Jäsenmaksuksi vahvistettiin 2 markkaa jäseneltä ainaisjäsenmaksun ollessa 10 markkaa.

Toimintasuunnitelma ja talousarvio kuluvalle vuodelle hyväksyttiin johtokunnan esittämässä muodossa.

Erovooroiset jäsenet johtokuntaan valittiin seuraavasti: Albert Nihdin tilalle Voitto Nihti, Tauno Kuparisen tilalle Alpo Kuparinen, Väinö Saksanen uudelleen, samoin

60 VUOTTA täytti 8.10.1976 Sirkka Lopenen Lempäälän Kuljussa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi.

50 VUOTTA täytti 12.2.1977 Alpo Kuparinen Punkalaitumen Oriniemessä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti. Hän on avustanut kirjoituksilla lehteämme.

varajäsen Terttu Ukkonen valittiin uudelleen. Huvitoimikuntaan tulivat Toivo Tenkanen, Aune Tenkanen, Erkki Pärssinen, Aune Ah-tiainen, Aimo Kinnari, Liisa Huuska, Raili Mahlamäki, Lea ja Voitto Nihti.

Urheilutoimikuntaan valittiin Mikko Korkka, Aulis Rastas. Iivari Laulajainen, Aarne Ruuskanen, Viljo Ukkonen, Juhani Vulli, Reino Pappinen, Veikko Huuska ja Eino Patja.

Ravintolatoimikuntaan nimettiin Esteri Kylläinen, Helga Lemmetti, Saima Korkka, Emma Pärssinen, Maria Mäkelä, Tyyne Kuisma, Kaarina Patja ja Maija Kuparinen.

Raittius- ja nuorisosaostoon valittiin Mikko Korkka, Erkki Pärssinen, Viljo Ukkonen ja Aimo Kinnari.

Järjestysmiehinä toimivat Iivari Laulajainen, Erkki Pärssinen, Yrjö Pitkänen, Soini Patja ja Viljo Ukkonen.

Edustajiksi Karjala Liiton kokouksiin valittiin Soini Patja ja varalle Eino Kuisma. Varsinais-Suomen karjalaisseurojen piirin kokouksiin Toivo Tenkanen ja varalle Väinö Saksanen. Kirjeenvaihtajaksi valittiin Mikko Korkka ja Toivo Ukkonen. Seuran ilmoitukset julkaistaan Punkalaitumen Sanomissa ja tarvittaessa myös SUVannon Seudussa ja Karjalassa.

Tarinakerho kokoontuu edelleen kerran kuukaudessa. Keskusteltiin seuran 30-vuotisjuhlista, jotka päätettiin pitää syksyllä 1977.

Johtokunnan järjestäytymiskokouksessa valittiin puheenjohtajaksi edelleen Soini Patja, varapuheenjohtajaksi Toivo Tenkanen,

sihteeriksi Toivo Ukkonen ja rahastonhoitajaksi Eino Kuisma.

T U

Petäjäjärven marttayhdistyksen vuosikokous pidettiin 8.2. Vesilahden Kaakilassa Hilka ja Viljam Suikkasella. Puheenjohtajana toimi Elli Pulakka ja sihteerinä Hilka Honkanen. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Ilma Mäkinen ja Anna Lemmetti.

Vuosikertomuksesta ilmeni, että vuosi 1976 oli toimintarikas. Meillä olevan vuoden toimintaa kaavailtiin yhtä vireäksi.

Yhdistyksen puheenjohtajana jatkaa edelleen Elli Pulakka. Johtokuntaan valittiin Hilka Suikkonen, Aino Kaustala, Aino Nuora ja Hilka Honkanen. Lisäksi johtokuntaan kuuluvat kunniajäsen Hilja Ryyppö, Aino Kallonen, Ester Kuparinen ja Anna Raaska. Edustajiksi piiriin kokouksiin valittiin Elli Pulakka ja Hilja Ryyppö.

PETÄJÄRVEN NUORISO-SEURAN TOIMINTAA

Nuorisoseuran jäsenet pitivät vuosikokouksensa helmikuussa Viljo Pulakan talossa Urjalan Kehrolla. Kokousta johti Heino Kurikka ja sihteerinä toimi Laina Nuora.

Koska nuorisoseura saavuttaa tämän vuoden aikana 75 vuoden toiminta-ajan, kokoonnutaan kesän aikana yhteiseen tilaisuuteen näissä merkeissä myöhemmin ilmoitettavana aikana.

Koska Heino Kurikka on luvannut jälleen koota seuralehti Männyn käpy, niin toivomme kaikkien tarttuvan kynään ja lähettävän aineistoa osoitteella Heino Kurikka, 44200 Suolahti, ennen kesäkuuta!



Toimituksen tuoli

Kehoitus kaikille: Lähettäkää kirjoituksia, sillä kansio on pian tyhjä!

Joulunumerossa oli muistokirjoitus lapinlahtelaisesta August Kallosesta, ja tähän kirjoitukseen on

ROVANIEMEN HOTELLI- JA RAVINTOLAKOULUSSA on kokiksi valmistunut 22.12.1976 kaksivuotiselta kurssilta Asko Jortikka. Vanhemmat Paula ja Unto Jortikka ja isän vanhemmat Eva ja Simeon Jortikka Sakkolan Kaarnaajolta. Nykyinen kotipaikka on Kangasala.

Pärssisen Konepaja

35500 Korkeakoski puh. 935-81 204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ
- KORISTETAKOTOITA

Jalmari Ollikainen lähettänyt oikaisun, joka selvittää, että hänen aviopuolisonsa oli Loviisa, o.s. Ollikainen Ojaniemestä, joka näin oikaistaan oikeaan henkilöön kohdistuvaksi.

Myös viime numerossa oli eläkeläisen harrastuksia ja aatoksia käsittelevä kirjoitus, jonka kirjoitti Arvo Koho. Arvia me ei tunneta-kaan.

Talvi pian väistyy ja kevät saapuu, mutta huomaatteko mitä nykyisin puuttuu maalaismaisemasta? Sehän on vanhan ajan kello, kompassi: kukko!

On surullista, että kaikki kukot ovat maisemasta kadonneet, ennenkaikkea kesykukko, tuo isäntämäinen Luojan luomus, joka tullaan piristi pihan arkista elämää.

Kukko herätti laulullaan, sillä eihän ollut kelloa kuin Paksun ukolla Raudussa ja se oli kaukana, joten tarvittiin kukko. Ja jos eksi metsään, niin täytyi kulkea kohti kukon laulua. Se oli silloin ja nyt on kukolta mennyt virat ja siitoskukotkin on kortistoitettu ja laitettu lisenssille.

Kukko lauloi minkä lauloi ja tappeli toisen kukon kanssa viimeiseen voimarippeeseen saakka. Kun setä-Juho kävi Kiviniemessä raavaslihaa kaupalla, vastattiin: Ei osteta kun eilen vasta kukko tapettiin.

Toinenkin Karjalan kukko puut-

Matkailumuistoja

Kesän saapuessa heräävät entiset matkailumuistot. Talvellakin nykyään tehdään hiihtoretkiä Lappiin ja ulkomaillekin, mutta kesällä matkailu on yleisempää, koska lämpimänä vuodenaikana ei ole matkailija niin riippuvainen lämpimistä majoitustiloista, jos varautuu matkalle teltta ja keittostia mukanaan, sillä ruokatavaroita saa matkan varrelta.

Matkailussa monet pitävät sääntönä, että ensin on katseltava kotimaa laajemmalti, kuin omalta pellon perältä ja sitten vasta suunnata matka ulkomaille.

Etelä-Suomen matkailu on nykyään niin yleistä, että siitä ei kannattane juuri puhua, sillä Etelä-Suomen kaupungit ja maaseudunkin matkailukohteet on moni nähnyt omin silmin, niin niistä en katso aiheelliseksi kertoa.

Lappi on laaja ja ajattelin kertoa Pyhätunturille suuntautuneesta matkasta. Kun Tampereen seudulta lähtee nelostietä kohden pohjoista ja jos selviää Jyväskylän läpi eksymättä, niin siitä on tie Ouluun saakka melko selvä. Matkan varrella on leirintäalueita levähtämistä ja yöpymistä varten.

tuu, ruislinnun ääni on vaiennut. Kuinka oli lohdullista kuulla laulua: — Kärsi, kärsi köyhä raiska. Kohta uutinen joutuu!

Ehkä tätäkään laulajaa ei tarvita, sillä nythän on kaikesta tarpeellisesta runsauden pula! Kestetään silti!

Tilillepanokortitkin yritän saada postiin, mutta työn helpottamiseksi olisi hyvä, että kuka suinkin voi, postittaisi tilaushinnan lehdestä oma-aloitteisesti!

Jos haluaa nähdä kauniin Kuusamon seudun, niin on Oulun pohjoispuolelta poikettava oikealle, Kuusamon tielle. Ennen Kuusamon kirkonkylää tämän tien varrella ei ole suurempia asutuskeskuksia, mutta Kuusamon kirkonkylä on melkoinen asutuskeskus maalaiskuntatasolla.

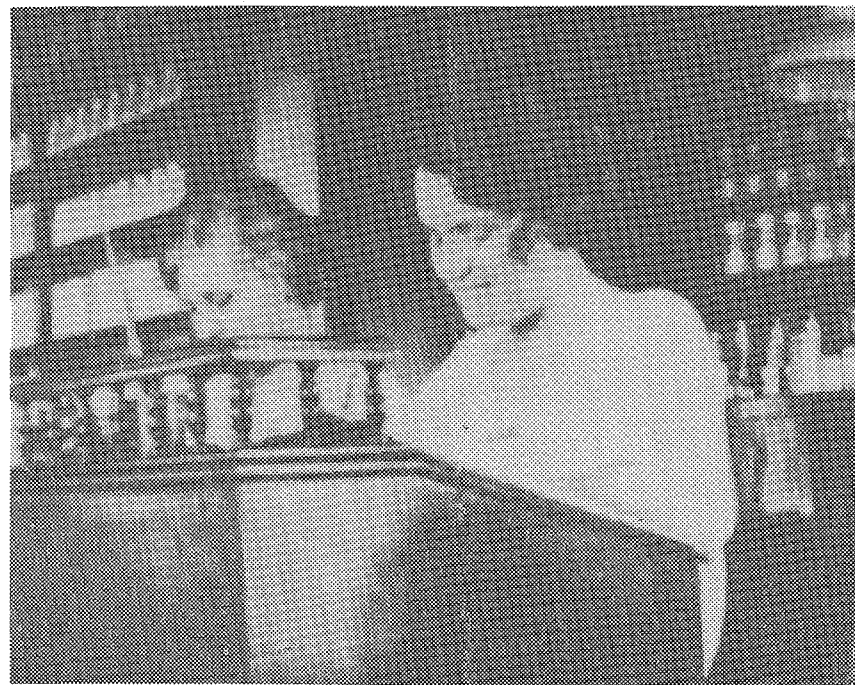
Kuusamon kirkolta pohjoiseen mentäessä on Suomen eteläisin tunturi, Rukatunturi, jonka laelle pääsee mukavasti hiihtohissillä. Menimme ylöspäin hissillä ja alas tulimme jalkaisin, katsellen ympärillä avautuvia näköaloja.

Matkamme päämäärä oli Pelkosenniemen Pyhätunturi, jonka lähistölle jatkoimme matkaa Rukalta yhtäjaksoisesti. Tähän Pyhätunturin lähistölle pystytimme telttamme Pyhäjärven rannalla olevalle leirintäalueelle.

Pyhätunturi on valtion luonnon-

suojeleluuetta, johon kuuluu useita tunturihuippuja ja näistä tunnetuin on Kultakeron, jonne pääsee hissillä ja traktoritietä, joka tehtiin silloin, kun huipulle pystytettiin radiomasto. Kun kävimme Kultakeron huipulla, oli niin vahva sumu, että ei nähty kuin muutaman metrin päähän.

Seuraava päivä oli aivan kirkas ja auringonpaisteinen, silloin teimme retken tunturikurujen rantapolkuja pitkin Pyhäkasteenlammelle ja Karhujuomalammelle, jonne polku oli ”kiviä-myötenkävelyä”. Sinne on varottava nahkapohjakengissä menoa, sillä kivet ovat liukkaat ja kaltevat ja näin jopa vaaralliset kulkea. Lampien jälkeen nousimme jyrkkää rinnettä Hattutunturille, jossa avautui eteen valtava näköala ja niin kauaksi kuin silmä kantoi. Täältä Hattutunturilta menimme kurun yli Huttutunturille sikäläisiä näköaloja silmäilemään. Lähellä oli vielä hiukan korkeampi Noitatunturi, mutta sillä kertaa tun-



Sakkolan apteekilta v. 1923 Elsa Valkonen farmaseutti, Toini Duchman apteekkioppilas.

PAIMENPOIKA

(Jatkoa edelliseseen)

Ensin oli taivas ja maa ja sitten tuli maataviljelevä talonpoika. Ja että Jumalan kirous: ”Otsasi hiesä sinun pitää leipäsi syödä” kävisi toteen, tulivat kartanon herat, lapamadot sekä muut talonpojan verta ja hikeä imevät loiset.

Koska luontaistaloudesta elävä

tui jo kävelyä riittävän. Alas laskeudimme tunturien vastakkaisia rinteitä, että näimme nekin näköalat.

Tällä luonnosuojelealueella on tunturien alemmilla rinteillä kelo-honkia suuret määrät pystyssä sekä kaatuneina. Suojaisessa tunturikurussa oli muutama niin iso kuusikin, ettei täällä olisi niin isoja puita olevankaan, sillä yksi kuusi oli kaatunut ja arvioimme siitä tulevan neljä normaalimitaista tukkia.

Pyhäjärven leirintäalueella viivyimme kolme päivää. Järven toisessa päässä oli varsinainen kylä ja kauppaliike, josta sai ostaa elintarvikkeita.

Luonnosta jäi vielä mieleeni Kultakeron rinteillä kasvavat mustikat, sillä niitä oli paljon, isoja ja makeita. Niistä kun valmistettiin ruisleivän, maidon ja sokerin kanssa ”mustikkamölyn”, niin se maistui leirintäalueella nautittuna tavallista maukkaammalta.

Palasimme takaisin etelään Kemijärven ja Rovaniemen kautta, mutta tietysti pysähdyimme napapiirin Majalla. Sekä lisäksi yövyimme Viitasaaressa leirintäalueella Keiteleiden rannalla, joka on kauniissa mäntymetsässä ja sopivan matkan päässä valtatiestä, ettei liikenne yöunta häirinnyt.

J O

muinainen ihminen sai osan elänostaan metsästyksen ohella kalastuksesta, on luonnollista, että asutus aina keskittyi vesistöjen varsille, joten on enemmän kuin todennäköistä, että Petäjäjärven kylä syntyi siellä missä kolme vanhinta elementtiä, maa, vesi ja taivas kohtasivat toinen toisensa. — Ja juuri sieltä kohosivat ensimmäisten kaskettujen raivioiden mustat savut kohti suvisen taivaan siintävää sineä, ja tulen leiskuva loimu peilautui Petäjäjärven siniseen veteen.

Asutuksen lisääntymisen myötä menetti metsästyksen merkityksensä ja talonpoika tarttui kuokkaan ja kuokki perheelleen pellon, kylvi peltoon siemenen ja rukoillen kaikkivaltiaan Jumalan siunausta työlleen uskoi kaiken Herramme huomaan.

Sinulle Suvannon Seutu runoni pienen teen, joka alkavi tästä miettehestä

Nuori poika kun tanssiin haki,
aattelin tuota mä silloin,
enskerran kun valssiin illan
Tatin riuhassa poika vei.
Voi, voi — mua hävetti niin,
kun poika oli lähellä siin,
en tottunut ollut tähän,
mut jatkan nyt kuitenkin vähän!

Pappisen Jussi kun soitti,
hän meistä toiset voitti.
Ja niin kaunistu kuunnella oli.
Se nostatti tunnetta, jalkaa.
Aattelin nythän se alkaa
— ja pojan painuvi pää...
Saima — lähdetkö kanssani Sun?
Vastasin: Sä oot mun,
ja illan jatko ol selvä
Valssiin mentiin uudelleen
ja tangolla jatkettiin iltaa.

Kun kylä kasvoi ja hyvinvointi näytti ilmeiseltä, päätti vieraanmaan hallitsija hyväntahtoisessa viisautessaan vapauttaa talonpojan hänen omaisuutensa kiroista. — Näin syntyi Petäjäjärvelle feodaalinen yhdyskunta jossa vallitsi mutkaton systeemi: Talonpoika sai pitää työn, nälän ja vilun, mutta hyödyn hänen tekemästään työstä korjasi hovi.

Saihan toki pappikin palkkansa ja kirkko kymmenyksensä ja se mitä jäljelle jäi kuului talonpojalle itselleen.

Hovin ja vierasmaalaisen läänittäjän liittyminen talonpoikaisiin kuvioihin sivusi jokaista jotenkin — ja on todettava, että talonpojan kannalta katsoen uusi tuttavuus sai negatiiviset piirteet. Tosiasiaan oli se, että hovin ja feodaalisen järjestelmän myötä

Ai, ai!

Tuo poika kaunehin minusta lie?
Ja välillä oli jo silta.
Taas aattelin näin,
minä mielessäin:
Ei toisille riitä tää ilta!

Ystävät ympäri tuijotti
ja virnuili kaiken aikaa.
Hakivat ystävät uutuuksiaan
ja toiset jatkoivat jenkköjaan.
Niin riitti tanssilla aikaa,
ja lemme siinä ol taikaa.

Miettehet täällä mä kertailen
ja tanssiin lähtisin vieläkin,
Tatin riihen kun tuntisin tuoksun.

Saima Äikäs

Kotikontuntien 6—8 B 49
02200 Espoo 20

vapaa talonpoika katosi ja tilalle tuli mielivalta ja laittomuus. Sen minkä hovi rikastui, sen talonpoika köyhtyi.

Hovin vauraus oli kappale talonpojan selkänahkaa, ja talonpojan tappolinja oli eittämätön tosiasia, eikä vain poliittinen fraasi. Vanhan Anu-emännän kertomana muistuu mieleeni monta katkeraa tarinaa. Osan tarinoistaan Anu-emäntä koki itse, osan kuuli muilta, sekä vanhemiltaan loput. Osa vanhoista tarinoista saattoi pohjautua hyvinkin vanhoihin perimätietoihin.

Kaikilla kuulemillani tarinoilla oli aina yksi yhteinen tekijä: tunnottoman raaka ja häikäilemätön "staroosta" (työnjohtaja) joka saattoi järjestää talonpojan pieksäjäiset milloin mistäkin syystä.

— Ne silloiset ajat olivat niitä hurskaan kurjuuden kultaisia aikoja joista emme löydä romantiikkaa hakemallakaan.

— Ei niin pitkää yötä ettei päivä valkenisi.

Vihdoin päättyi talonpojan sorronyö ja vapauden aamu sarasti. Hovi menetti valtansa ja talonpoika sai omansa. Vapaus synnytti tietämisen tarpeen. Talonpoika heräsi ja huomasi henkisen alastumuutensa.

Kansan syvistä riveistä nousi valistuneita miehiä ja naisia, joiden epäitsekkyään työn tuloksena rakennettiin koko kansalle tarkoitettuja kansakouluja, joissa opetus oli ilmaista — ja mikä merkityksellisintä — opetusta annettiin kansan omalla kielellä.

Petäjärväläisten ensimmäinen opinahjo rakennettiin Ryhmään, — kuinkas muuten, sillä olihan Ryhmä Petäjäjärven kiistaton keskus. Koulu valmistui vuonna 1897, ja jo samana syksynä se aloitti toimintansa.

Päätös koulun rakentamisesta ei suinkaan saanut taakseen koko kyläkunnan yksimielistä hyväksy-

mistä, vaan koulun vastainen oppositio näyttää olleen erittäin voimakas. (Katso Sakkolan historiaa). Kun vuonna 1892 istunut kuntakokous ei suostunut vapaaehtoiseen "synnytykseen", löi kuntakokouksen puheenjohtaja (Pastori Sahlberg?) nyrkkiinsä pöytään ja runnoi kokoon kunta-

kokouksen "yksimielisen" päätöksen vähemmistön voimin.

Kysymyksessä siis oli — sallittakoon sanoa — täysin lainvastainen "pihtisynnytyks" jonka pitävyden olisi kuka tahansa voinut valitusteitse mitätöidä. Kuitenkaan opposition riveistä ei löytynyt yhtään kirjoitustaitoista oppinutta, pysyi päätös päätöksenä ja meni läpi kuin "väärä raha". Onneksi koko kylälle, sekä kylän edistysmielisille ihmisille.

Näyttää kuitenkin siltä, etteivät Petäjärväläiset olleet kovin kiireistä sorttia, sillä neljän talven lumet ehtivät sulaa, ennenkuin koulua alettiin rakentaa. Olivat kai "jarrumiehet" edelleenkin sitä mieltä, ettei talonpoika tarvinnut opillista painolastia. — Ja löysiväthän toki kansakoulun vastustajat kielteiselle kannalleen konkreettistakin katetta — kas, tiesihän jokainen uusi koulu, sekä kouluun perustettava opettajan virka verojen kasvua.

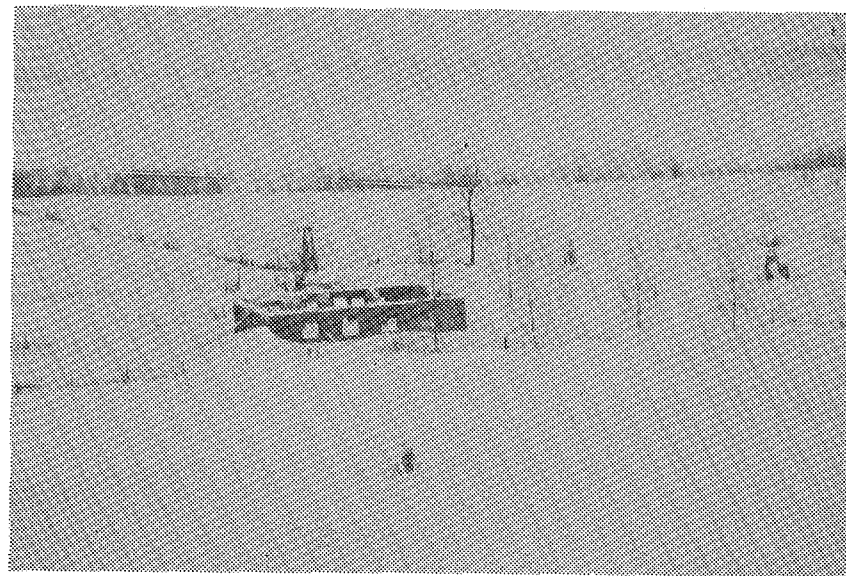
— Koululaitoksemme alkuaikoina opettaja oli kyläkunnan arvostetuin henkilö. Hän oli — noin kuvannollisesti sanoen — koko koulupiirinsä itseoikeutettu "kaapin päällinen" jolle miehet kumarsivat ja naiset niijaillivat.

Kun Petäjäjärven kansakoulu syksyllä 1897 aloitti toiminta, se sai ensimmäiseksi opettajakseen kotipitäjäimme oman pojan, Hj. Holopaisen.

Sanoivat opettaja Holopaisen olleen erittäin ansioituneen kasvattajan joka suoritti Petäjärväläisten hyväksi harvinaisen pitkän "päivätyön" — 28 vuotta, eli kuolemaansa saakka.

Kansan, eli rahvaan koulut, niinkuin kansakouluja silloin jopa vähättelevässäkin mielessä kutsuttiin, perusti opetuksensa vapaaehtoisuuden pohjalle. Oli siis asenteellinen kysymys, pantiinko lapset kouluun, vai eikö pantu.

Ketkä olivat Petäjäjärven kansa-



Pärssisen navetan rauniot. Suvannon takana Keljan kylää ja taistelussa harventunut metsä.

koulun ensimmäiset oppilaat, ei ole tiedossani. Vain sen tiedän, että heidän ikänsä vaihteli pienistä työntötyötyöistä "partasuisiin pap-poihin" saakka (Kuulemaani kerontaa). Myös Anulan Aappo sai opillisen tietämyksensä ensimmäiset siemenet itsensä Hj. Holopaisen kylvöksestä.

Silloin kun Appo kulki Anulan syyssontaisia kujasia pitkin koulutietään, oli vuosisatamme vasta vuosien vanha vesseli (Muistattehan Anulan kujaset, jotka maan laadusta johtuen olivat syksyisin melkein pohjattoman liejuiset).

Aappo oli hyvä kertoja. Hänen kertomanaan muistuu mieleeni monta mehevää tarinaa noilta kaukaussilta ajoilta. Sallittakoon minun tässä kertoa eräs sellainen:

— Koulun välitunti päättyi ja järjestäjä marssitti oppilaat luokkiinsa. Kun opettaja saapui luokkaan, kuului luokasta jumalaton melske ja meteli. Rauhoitettuaan tilanteen, tiedusteli opettaja eräältä eturivissä istuvalla pojalta: No, sanoppas sinä, Matti, kuka täällä huusi? (Pojan oikea nimi on unoh-

tunut, joten nimi on tekaistu). Verkaisesti vääntäytyi poika ylös, katsoi silmät sirrillään opettajaansa ja vastasi venytellen: Myö kaik huuveitti.

Koska luokassa oli eräs Hiiri niminen tyttö (sukunimi), joka oli erittäin hiljainen ja hillitty käytökseltään, sekä kaikinpuolin hyvä oppilas, ei opettaja uskonut, että kaikki olisivat huutaneet, joten hän kuin ihmetellen tiedusteli etä, huusiko Hiirikin?

Silloin eräs pojankoltiaainen — vai sanoisinko savolaisittain: lemmon-lerska, vittasi — heilui kuin heinä mies ja hänet opettaja valitsi vastaamaan.

Poika teki nousemista kuvaavan eleen. Nousi vain puolittain ylös, tuki kyynärpänsä pulpetin kanteen ja painoi leukansa kämmenten varaan. Sinä hän maata rönötti pyly pystyssä kuin makuultaan nouseva sonni. Kasvoilleen poika väänsi virnuilevan ylimielisen ilmeen ja sanoi:

Ei Hiir... Ei Hiir huutant, Hiir vuoa vikis...

Sanoivat opettaja Holopaisella vanhemmiten olleen kurinpidolli-

sia vaikeuksia, eikä ihme, sillä tietäähän ne pojat, ne lemmon lerskat, eiväthän ne pelänneet vanhaa miestä.

Silloin kun Anulan paimenpoika aloitti ohdakkeisen opintiansä Petäjäjärven kansakoulussa kirjoitettiin vuosiluku 1926, ja kun muistamme, että opettaja Holopainen kuoli vuotta aikaisemmin, voimme vain todeta, että pojan tuntemus opettaja Holopaiseen perustuu pelkkiin kuulopuheisiin.

Vuonna 1926 aloitti opettajaparikunta Irja ja Pekka Kuokkanen ihmistaimien tarhauksen Petäjärväläisten ikiomassa taimitarhassa. Ulkoiselta olemukseltaan pariskunta muodosti toinen toiselleen täydellisen vastakohdan.

Irja oli tanakka, punaposkinen ja pyöreähkö nainen, jotavastoin Pekka oli pitkänpuoleinen, "laihahan-kälpäkkä" mies, jonka tunnusomaisimpana piirteenä oli ikuinen, noin millin mittainen parransänki. Jos pariskunta oli ulkoisesti erilainen, niin erilaiset olivat myöskin harrastukset.

Opettajatar oli talousihminen, jonka mielenkiinto kohdistui erilaisiin kerhoihin sekä lottatyöhön.

Opettaja itse oli ulkoilevaa sorttia — sanoisinko menevä mies, sillä aina silloin milloin hänellä oli vapaata, hän ripusti haulikon selkäänsä ja meni metsälle.

Myöhemmin opettaja liitti harrastustensa piiriin myöskin autoilun. Tosin opettajan ensimmäinen motorisoitu ajopeli oli moottoripyörä, mutta sillä hän ajaa ryttyytteli vain vajaan vuoden ja osti auton.

Silloin kun opettaja autonsa osti, oli auto maalauskylässä perin harvinainen kapine. Oletettavasti opettaja Kuokkanen silloin omisti kylän ainoan auton?

Sanoivat tosin Lampun Martilla olleen kylän ensimmäisen auton, mutta mene häntä sitten ja tiedä oliko asiassa pienintäkään perää?



SUPER PYÖRÄ



UUSI TUNTURI SUPER SPORT-77

- uusi kehtoputkirunko
- loistava ohjausgeometria
- jämäkkä pitkäliikkeinen jousitus
- uusi 4-vaihteinen Puch-moottori

Tule tutustumaan!

Lempäälän Pyörä

Puh. 750 286

En ainakaan minä sitä autoa koskaan nähnyt. Lienee koko juttu ollut vain pentujen puhetta, joten sopinee tässä vain Sakkolalaisittain todeta: "Lapset puhuut iäkkiä, vaikkei mittiä niäkkiä".

— Niin, se opettajan uusi auto. — Se oli sellainen "kantti kertaa kantti" ja perinteiseen tapaan — kuinkas muuten, se oli kiiltävän musta.

Siihen aikaan nähkääs, autot syntyivät kiiltävän mustina, tai jos eivät aivan mustina, niin ainakin tumman sinisinä. Harvoja poikkeuksiakin tosin oli, niinkuin esimerkiksi Heikurisen Topin auto. Topin auto oli tumman punainen.

Heikurisen Topi oli Viipurilais-tunut (?) Sakkolalainen, jonka kotimökki (?) seisoi kellostapulin takaisen hautuumaan laidassa siinä kohdassa, josta Kerholaan menevä tie erosi Saapruun menevästä tiestä. Joskus kesäisin Topi piipahti autoineen kotimökkillään ja silloin me polvenkorkuiset pojat naperot vilistimme ihailemaan sitä Topin punaista autoa.

— Kesä 1926 kulki loppuaan kohti.

Päivä päivältä lyhensi aurinko kaarensa pituutta ja koulut avasivat ovensa.

Se oli sellainen syys-sateinen maanantai, kun Anulan takkutukainen paimenpoika saapasteli kohti Petäjärven kansakoulua. Pojan edellä kulki parvi kylänpuolen lapsia, tytöt ja pojat omissa ryh-

missään. Poikien tapaan meluten kulkivat pojat toinen toisiaan tuoppien ja omille jutuilleen tirsken tulivat tytöt perässä.

Sydän jännityksestä pampailen seurasi poika muiden menoa. — Poikaa pelotti. — Kaikki oli outoa, vierasta ja pelottavaa...

Ennen kaikkea poika pelkäsi uusien tovereidensa asennoitumista itseensä. Toistuisikohan jälleen entinen asetelma — rikkaan lapset ja köyhän kakara? Kunnan huutolaispoika ei ollut kenenkään ystävää, sen oli poika ennenkin kokenut.

Vähäiset olivat köyhän leskiäidin antamat eväät maailman turuille taapertavalle pojalleen — Jumalan siunaus ja jokunen hyvä neuvo vastaisuuden varalle, siinä kaikki. Eräs äidin antama neuvo syöpyi kuin tulikirjaimin pojan mieleen: "Kuuleha sie poikasei, köyhä pittää olla nöyrä. A' katsoha sie, nöyrä miel on Jumalan ja rikkaihe ihmisii miele"...

— Ohdakkeista on opin tie, sen sai poika pian huomata. Lukuaineet poika hallitsi kohtalaisen hyvin, mutta laskento, se oli pojalle yhtä käsittämätöntä kuin hebrean kieli. Sen alkeet eivät mahtuneet pojan umpiluiseen kalloon edes halollakaan hakaten. Opettaja opetti ja isäntä neuvoi, mutta mistään ei ollut apua. Kerran — kesken hyödyttömältä tuntuneen opastuksensa — katsoi isäntä vakavin ilmein poikaa silmiin ja

puki mietteensä sanoiksi: "Kyllä sinä sitten olet auttamattoman tyhmä".

Ja tyhmähän poika oli, mutta syytönsä poika tyhmyyteensä oli, sillä älyhän on luojan lahja ihmiselle. Lienee silloin, kun Heikkilän Liisan ja hänen miehensä, Aatamin keskimmäistä poikaa varustettiin taivaallisiin lahjoihin, sattunut taivaallisen älyvaraston hoitajaksi joku autuaalliseen kuoluneen nukkunut nuukuudesta tunnettu laihialainen, joka oli pojalle mitannut lusikan kärjellä tippasen sitä mitä muille mätettiin kapustalla?

— Noin yleisesti ottaen Petäjärveläiset olivat lupsakkaa väkeä. Olihan toki joukossa jos jonkinlaisia paidan likaaajia, kuten esimerkiksi eräskin isäntämies joka omasta mielestään "olj niitä huumor miehiä". — Ja kyllähän tämä isäntä pilailla osasi — toisten kustannuksella, mutta jos pilkka sattui omaan nilkkaan, niin silloin olivat oksat pois kuin suutarin joulukuusesta. Tällä samaisella isännällä oli omalaatuinen tapansa jakaa luojanluomat elolliset olennot karkeasti kahteen kastiin — parempiin ihmisiin ja ihmisiin. Parempia ihmisiä isännän mielestä olivat opettajat, asemapäällikkö perheineen, virkavalta ja kylän talolliset. Noin miespuolisen ihmisen mukavuutta ajatellen jälkimmäisistä paras oli piika. Piijan vieressä passasi joskus jopa nukkua-

Ahon reunalta

Ne on menneet taas Heikin päivät, kynttilänpäivä ja talvenselkä taittunut, kevättä kohden sitä taas mennään. Lumen upottava pehmeys ja valkeus kattaa vielä kaiken, mutta jo tuolla metsäreunan koivujen latvoilla leikkii auringon rusotus.

Katson miten musta kissa ui tuolla upottavassa lumessa, pyrkien kohti saunaa, jonka seinustalla varpusparvi lämmittelee paisteessa päivän. Sinne olen matkalla minäkin, sillä saunani on tuolla vierellä hakamaan, alla harmajan raidan. — Kainalossani on sanomalehtiä, joilla aion sytytellä tulen uuniin. Siinä repiessäni lehtiä vilahtelee silmiini monenlaisia otsikoita. On presidentin vaaleja, on suuret herättäjäjuhlat Paavo Ruotsalaisen kotiseudulla, pankkiryöstöjä ja katsoppas: Tuttu mies täyttää vuosia.

Mieleeni tulee muistikuvat: — Olemme Karjalasta, niin hän sanoi, kun tavattiin kerran Tampereella. — Siitäkin on mennyt jo vuosia monta, mutta muistan miten iloisia oltiin, sen kaiken tapahtuneen jälkeen, että emme jääneet sinne taistojen tantereelle. — Hän kertoi olleensa vielä poikamies, kun tykit vaikenivat. — Ei ollut paikkaa mihin mennä. Kuljeskelin ja katselin kuinka naiset kulki "maha pystyssä". Kansa paikkasi sodan arpia! — Silloin päätin, että

kin — ja sen taidonhan isäntä — ikämies ja vanhapoika kun oli — osasi.

No, mitäpä noista menneistä. — Menneethän ovat menneitä ja kukin "taaplaa" tyyliillään — kuten esimerkiksi:

V. Verner

minunkin on oltava mukana tässä rakennustyössä! — Menin naimisiin, sillä tyttö olikin jo katsottuna ennen sotia, ja niin Luoja siunasi, kun itse vähän sivusta auttelin meille kolme poikaa. — Niiden kasvatusta jäi tosin koulun varaan, itse huolsin vain sen, että pojilla oli sapuskaa ja vaatteet.

Tuli poikien kanssa monesti ki-periäkin paikkoja, esimerkiksi tämäkin: — Siinä naapurissa eleli mökissään vanha mummo ja sillä oli kollikissa, rontti, pahantekijä. Tappoi kanat. Kaateli mummon maitokannut.

— Tappaa tuo ruoja pitäisi! Näin manaili mummo, siinä ämpäri kädessään eräänä kesäamuna pojille.

Olin itse toisena aamuna töihin lähdössä, kun huomasin kissan televän pitkin peltoa, että tuli perässä kiehui! Pojat perässä! Huusin: Mitä te teitte kissalle? Pantiin dynamiittia pötkö vatsan alle ja kohta se jyrähtää! Voi jukolauta — se juoksee mökille... ei pääse sisälle. Alkaa vetää saunalle ja samassa pamahtaa. — Savu ja pöly tuprahtaa ja saunan savupiippu tulee romisten alas kattoa pitkin!

— Eipäs tule enää paskalle meidän äidin kasvimaalle, kehuu pojat!

— Ei varmasti tule, mutta mitä arvelette nyt mummon saunasta?

— Minunhan se asia on selvitetävä ja minä olin hyvilläni, ettei kissa päässyt mökkiin sisälle ja vienyt mummoa mukanaan.

Ja mukava oli minunkin siinä talvi-illan hämärässä, saunan lämmössä, aatella aikoja menneitä.

Viki

Vuosia täyttäneitä

60 VUOTTA täytti 21.3.1977 Nestori Kurki Sakkolan Kirkonkylästä. Nykyinen kotipaikka on Nokia.

60 VUOTTA täytti 28.3.1977 Veikko Ollikainen Nokialla. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä.

50 VUOTTA täytti 22.1.1977 Eino Systä Helsingissä. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Karhola.

75 VUOTTA täytti 5.2.1977 Emma Kuoppo, o.s. Huuska, Valkeakoskella. Hän on syntynyt Sakkolan Röykkylässä.

HEINO KURIKAN 70-VUOTISPÄIVÄNÄ

Suolahdessa 25.3.1977 täytti vuosia Sakkolan Petäjärven kylän kasvatti Heino Kurikka.

Aamuvarhaisesta alkaen kävi onnittelijoita pitkin päivää päivänsankaria kiittämässä tehdystä työstä, niin entisillä synnyinsijoilla, kuin nykyisellä paikkakunnallakin.

Keski-Suomen Sakkola-seuran edustajina olivat onnittelemassa Arvi Paussu, Helvi Ryökäs, Arvi Nuora ja Tauno Huuska, viimeainitun kiittäessä päivänsankaria siitä työstä, jota hän on kantavana voimana seurassamme tehnyt, etenkin kotipitäjämme Sakkolan muistojen vaalimisessa.

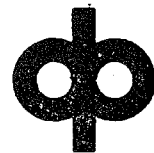
Aina sattuu yllätyksiä, niin nytkin, kun Heino esitteli meille edellisellä yönä valmistuneet kirjoitelmansa kotikylästään Petäjärvestä. Kirjoitus kylästä, sen taloista, tavoista, toiminoista ja ihmisistä, käsittää neljäkymmentäkolme täyteen koneella kirjoitettua arkkia — siinä oli jo katselemista ja ihmettelemistä kerrakseen.

Toivottavasti saamme aineistoa Suvannon Seudun sivuille!

Parhaat onnitelut vielä toistamiseen ja Korkeimman siunausta tuleviin vuosiin ja vuosikymmeniin, niinkuin tuli jo silloin sanottua.

TH

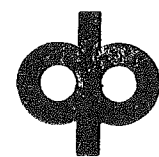
MAASEUTUVÄKI



Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Säaksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.



TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

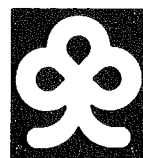
NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIIJA

Vesilahti
Puh. 739 541

Valkeakoski
Puh. 41 810



Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

Henni Hatakka
Kalevanpuistotie 16 A 7
33500 TRE 50



VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1977 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 20 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki 37370 Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Uuno
Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.